

Hétfői

Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon: 304. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Str. Mihai Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

A cenzura

nagy hatalom. Nagyobb mint a sajtó, amelynek a torkára tudja forrasztani a szót. És van egy nagy különbség a két hatalom között: a sajtó a társadalom széles rétegeinek alkotmányos hatalma a cenzura a közvélemény fölött uralkodó legfelsőbb rétegnek hatalma. A társadalom hierarchikus berendezettsége szerint az a helyzet, hogy a legfelsőbb réteg, az ugynevezett kormányzat irányítja az alsóbb rétegek millióinak az életét. Ugy hívják az ilyenformán megszervezett társadalmi közösséget, hogy állam. Az állami kormányzat törvényekkel, rendeletekkel, hatalmi intézkedésekkel irányítja az állam millióinak életét. Hogy ez az irányítás megtörténhetik, hogy egy kormányzati klikk hatalmat tud gyakorolni a népmilliók felett, az azzal magyarázható, hogy a népmilliók ellenállási hajlandóságait le-töri az a tudat, hogy minden hatalmi intézkedés a nép érdekében történik. A kormány gondoskodik is arról, hogy ezt a tudatot állandóan ébrentartsa a népmilliók lelkeiben. Tudja a kormány jól, hogy nem volna elegendő a nyers erőszak, ha ez a tudat nem fékezne a népet. Ugy hívják az ilyen uralmi rendszert, hogy alkotmányos uralom, Formák szerint is minden anép akaratára szerint történik. A nép választja a képviselőket, a képviselők szelektálódnak népboldogító programok szerint pártokra és a legnagyobb, legjelentékenyebb politikai pártból kerül ki a kormány. Már most ez a kormány törvényeket hozat,

rendeleteket ad ki, amelyek mindenki betartani kötelesek. Így például elrendeli a kormány, hogy a sajtósabadságot cenzurával kell fenntartani. Kényelmetlen ez a parancs, mert belülről fojtogat a belénk fojtott szó, de azzal a vigasztaló tudattal hajtjuk a fejünket a cenzura jármába, hogy a kormány intézkedését a népmilliók érdekében való magasabb szempotok diktálják. Olyan szempontok, amelyek talán távolosnak tőlünk, nem tudjuk azokat megérteni, de mindenestre meg vagyunk győződve arról, hogy az állam érdekében való.

A szatmári román köztisztviselők itt hagyják a posztot, ha nem kapnak házhelyeket

A szenvedélyes tisztviselőgyűlés — érdekes memorandum. Tisztviselők és közönség egy fronton a lakáskérdésben

Az elmúlt héten a Casa Culturala helyiségében népes tisztviselő gyűlés volt, amelyben az egybegyűlt román tisztviselők elkeseredetten panaszkodtak, hogy amikor már minden városban régen megkapták a köztisztviselők a telekjárandóságukat, amelyet számunkra a földbirtokreform biztosít. Szatmáron esztendő óta semmi sem történik ebben az irányban. A. Davidescu és Florea tanár tüzték napirendre a kérdést és erőlyes hangon követelték a köztisztviselők igényeinek a ki-elégítését. Az előadók rámutattak arra, hogy a telek kiosztás megadná a lehetőséget a lakóházak felépítésére, amelyek nélkül az idekerült tisztviselők butorozott szobákban hánykolódnak.

Mi a magunk részéről indokoltan tartjuk az agresszív fellépést, mert az nem csak a tisztviselők érdekeit célozza, hanem a polgárságra is nagy megkönnyebülést jelentene a tisztviselő lakások építése, mert azzal szemben hogy a köztisztviselők butor-zott szobákban hánykolódnak, a városi polgárságnak az a súlyos panasz, hogy ezek a butor-zott szobák az ő lakásaikból

valók és kilátás sincs arra építkezések nélkül, hogy ez a helyzet megszűnjék.

A Dimineața tegnapi számában A. Constantinescu kollégánk beszámolt a szatmári tisztviselők sérelmei-öl és a nagy bukaresti sajtóorgnum talán alkalmas lesz arra, hogy ez a panasz illetékes helyen meghallgatásra találjon. A Dimineațăban megjelent tudósítás szerint a tisztviselők memorandummal fordultak a belügyminiszterhez, amelyben azt a retorziót helyezik kilátásba, hogy ha az ügyben nem történik intézkedés, tömegesen elfogják hagyni szatmári posztjukat.

Szerencsét kívánunk a tisztviselő mozgalomnak úgy az ök, mint a magunk érdekében.

Harisnyák és zoknikban
legnagyobb választék

ICZ KOVITS
TETVÉREKNÉL
Piața Brătianu (Deák-tér)

Meghívó.

A városi „Nottara” színházban 1925. évi június 22-én, hétfőn este fél 9 órai kezdettel a városi zenekar igazgatósága által rendezendő

I. nyilvános vizsgálati hangversenyre.

Műsor:

- I. GRIEG: Zongora verseny A-moll 1. tétel Előadja Beer Ilonka Második zongorán kísérő tanára Bendiner Nándor igazgató
- II. a) 1. JENSEN: op. 21. Csengve-bongva szól a lantom 2. LÖWE: Titkon jó a csók. Énekli Károlyi Mariska, b) 1. SCHUBERT: Vizáradat. 2. BENDINER: Abend-gang. Énekli Tóth Anny c) GOUNOD: Szerenád. Énekli László Erzsébet, d) BIZET: Micaela Aria a Carmenből. Énekli Lénárd Margit, e) KIENZL: Introduction és Aria, a Bibliásemberből f) DIMA: „Mugur, mugurel”. Énekli Drágan Paula, Tanáruk Bendiner Nándor igazgató, III. a) SEITZ: Hegedűverseny I. tétel. Előadja Horváth Géza, b) BERIOT: Hegedűverseny I. Előadja Lukács László Tanáruk Leitner János, IV. a) HAYDN: Variációk F-moll. Előadja Róth Pál Tanára Szőnyi Margit, b) TÓTH-METZ: „Tarantella”. Előadja Böszörményi Lilla c) CHOPIN: Rondo (Versenymű) Előadja Kovács Margot, Tanáruk és második zongorán kísérő Dr. Cengeri István
- d) LISZT-GOUNOD: Faust Valzer. Előadja Csipkés Magda. Tanára Bendiner Nándor, V. a) DANCLA: „Resignation”. Előadja Szegedi Lajos, b) VIOTTI: Hegedűverseny I. tétel. Előadja Klein Emil, c) KLENGEL: Gordonkaverseny D-moll, d) POPPER: Gavotte No. 2. A-dur. Gordonkán előadja Varga Lajos. Tanáruk Richter Pál, VI. BIZET: Kártyavetőterzett Carmenből. Előadják: Drágan Paula (Carmen), László Erzsébet (Frasquita), Tóth Anny (Mercedes). Tanáruk Bendiner Nándor igazgató VII. a) SCHUBERT: Impromptu, b) CHOPIN: Etude ges.-dur, c) SCHUMANN: Fantasiestück: „Grillen”. d) MENDELSSOHN: Spinnerlied, e) CHOPIN: Polonaise A-dur. Zongorán előadja Pop Magdalena. Tanáruk Bendiner Nándor igazgató. **Hely árak:** Alsó-és középpáholy 300 L, Felső oldalpáholy 230 L, Tálalás-szék 70 L, Körszék 50L, Zárt-szék 40 L, Középkarzat 20 L, Oldalkarzat 15 L, Karzati állóhely 10 L. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók naponta d. e. 10—11 óráig és d. u. 4—6 óráig.

Pletykából gyilkosrágvádat kovácsoltak

A batizi uti autókatasztrófa utóhullámai. Összekuszált szerelmi történetek, amelyekből megszületik a szóbeszéd. Intimitások, amelyek a vád nyomán nyilvánosságra kíváncsoznak. Az ellen-szerelmes Debreczeni Róza ellen bosszúvádat fűztek. Egy lelkiismeretlen hírlapi cikk és egy félhivatalos nyomozás.

A Batizi-uti autókatasztrófa a legvégzetesebb szerencsétlenségek közé tartozik, az automobil korszakának történetében: nem volt még talán példa arra, hogy sima alföldi országuton az autó belefördül egy nem is mély árokba és minden rajtaülő utas életét veszti. Már ez a körülmény is igen alkalmas arra, hogy felzúgasson, működésbe hozza a nép romantikára hajlamos fantáziáját, de különösen alkalmas erre az a tény, hogy a halálahullák egy szerelmes pár tilt és odahaza a gyártelepen ahonnan az autó végzetes útjára elindult egy elavult szerelem kétségbeesett asszonya maradt. Ki is virágzott hamarosan a tragikus esetből a pletykaromantika, amelynek alapján az egyik helyi lap nem sok felháborítással gyilkosnak állította a közvélemény elé az otthon maradt asszonyt. A lap szenzációját nyomán a rendőrség egy félhivatalos vizsgálatot folytatott le és az asszony napok óta egy szörnyű vád súlya alatt vergődik. — Mindez csupán a pletykák, egy lelkiismeretlen újsághír és formákat megteremtő hatósági magán-szorgalmi ténykedés miatt történik anélkül, hogy bármi alapja, de még csak logikus valószínűsége is volna a feldobott vádnak.

Két szerelem

Most, hogy a dolgok így alakultak, hogy egy újság pletykák alapján egy szörnyű bűntény vádját dobta bele a Reinitz büntügy utáni szenzációtlanságba, kényszerítve vagyunk ennek az ügynek a háttéréből olyan momentumokat előhozni, amelyek nem egészen nyilvánosságra valók, mert magántermészeti intimitásai összekuszált szerelmi történeteknek.

Most már, hogy a közérdek parancsolja, fel kell rajzolni ezeket a történeteket, hogy mindenki láthassa, hogyan született meg a szörnyű pletyka vád.

Fried Sándor az autókatasztrófa harmadik áldozata, aki néhány nappal még tudta a halálut borzalmait, közismerten kiválóan intellektuális, nagyszű, fölüeny képzettségű ember volt, akinek mint az átlagon felüli emberek legnagyobb részének ekszcentrikus hajlamai voltak. Fried Sándor temperamentumának a különösége szerelmi téren nyilvánult meg. A minden téren kiválóan erényes ember, szerelmi vonatkozásokban nem tudta hajlandóságait kordában tartani és még emlékeztet az a családi botrány, amikor feleségét és gyermekét elküldte hazulról és egy volt munkásnőjével lépett közös háztartásba.

A hét év előtti botrány annak idején válasszal végződött és a volt munkásnő Debreczeni Róza esztendőknél keresztül biztosan tilt az elküldött feleség örökében. Egészen a legutóbbi időkig, amikor néhány hónappal ezelőtt egy

gyönyörű szép bécsi tisztviselőnek érkezett a telepre. A fiatal bécsi lány szépsége megbontotta az igazgató és munkásnője között tartó harmóniát és rövidesen úgy alakult a helyzet, hogy Debreczeni Róza pozíciója erősen ingadozni kezdett.

Ilyen körülmények között történt a végzetes autószerencsétlenség, amelynek a vetélytársnő is és az igazgató is áldozatul estek. Ez a szerelmi história jó talaj volt egy romantikus bűntény kitermelésére és hamarosan meg is fogant a pletykák telepe: Debreczeni Róza idézte elő az autószerencsétlenséget.

Két uralom

Hogy a telep közvéleménye Debreczeni Róza ellen fordult, annak más magyarázata is van. A Nasici fatelepen, mint egy kis királyságban mindég asszonyuralom volt: az igazgató szerelmét vezették a kormányt. Debreczeni Róza uralkodása nagyon kellemetlen volt a telep alkalmazottaira, mert ez a munkássorsból kinőtt asszony néha nagyon brutális eszközökkel éreztette a hatalmát azokkal, akiknek a sorából kiemelekedett. Egyszóval Róza asszony nem volt finom lelki nő, nyers ösztönei szerint rosszul bánt az alkalmazottakkal és munkásokkal és az igazgató is ilyen irányban befolyásolta. Róza nem szerették a telepen, a munkások irigyletek, az alkalmazottak megvetették, de mindnyájan félték tőle.

Amikor a Róza-uralom Leimer Leopoldina megjelenésével ingadozni kezdett, nagy öröm volt a telepen, mindenki várta a rezsim változás kiteljesedését, mert Róza asszonnyal ellentétben a bécsi leány kedves, szerény, jóindulatu teremtés volt, akit mindenki szeretett.

Bosszúterv a zsarnok Róza ellen

Ebben a hangulatban a Róza elleni gyűlölködés katalánában fogant meg a vád: a katasztrófát Debreczeni Róza idézte elő, ő a három szerencsétlen áldozat gyilkosa. Kétféle verzió keringett. Az egyik szerint Debreczeni Róza a soffőr reggeli pálinkájába veronált kevert, a másik szerint éjjel feltörte a garázt és elrontatta az autó szerkezetét. Mind a két föltevés, már első pillanatra lehetetlennek látszik és logikátlan, mert ha ez az asszony el akarta volna pusztítani Leimer Leopoldinát ezer biztosabb alkalma lett volna, minthogy ezt a szándékát rábízta egy bizonytalan kimenetelő autódefektusra. Alig számított volna arra, hogy a szerencsétlenség három ember halálával fog végződni, azt még éppenséggel nem kalkulálhatta bele a tervébe, hogy Leimer Leopoldina meghal, a többiek életben maradnak.

Szakvélemények

Orvosok állítása szerint a ve-

ronál mérgezés lehetősége már azért is kizártnak tekinthető, mert vagy olyan mennyiségű az altatószer, hogy hatása van és az esetben azonnal mutatkozik, vagy pedig teljesen hatástalan marad egy kisebb mennyiség. Az az eset, hogy egy óra múlva következzék be hatás, egyáltalán nem fordulhat elő, már pedig a szerencsétlenség egy órával az elindulás után történt.

Kikértük Dr. Nesztor József vezető ügyész véleményét, aki a következőket mondotta:

— Olyan naiv, logikátlan és alaptalan ez a pletyka, hogy semmi jogcímet nem találók a nyomozás megindítására. Szó sem lehet arról, hogy ilyen alaptalan vádak miatt a soffőr holttestét exshumálják. Az hogy a rendőrség félhivatalos nyomozás folytatott le nem az én beavatkozásomra történt. Egy hírlapi szenzáció még korántsem elegendő vizsgálat megindítására.

Vikás rendőrkapitány a büntügyi osztály vezetője a következőket mondta:

— A Szamos cikke alapján

Sárgafolt egy fajkeresztényen

Miért akar kitérni Weisz Hans? A fajajmélet fanatikusainak a figyelmébe.

A fiatalember, aki belépett becsült mellű, görbe hátú, hajlott, orru egy kis jóakarattal kecskeszakállúnak nevezhető rot bosszító ábrázatu fiatalember volt — zsidó. Olyan gettózsidoeska volt szegény, aki ha megszólal, mosolyognak rajta, akit diaktüntetésekkel legelőször vernek agyfőbe, aki néha békés napokon is megkapja a maga egy-két pofonját, akihez ha jó szót is szólnak az is gunyos csufolódás. A Jakab, a Móric akire a vicceket gyártják, akire látatlanban ráolvassák a csempészetet, amit borotvált arcán zsidók és nem zsidók követnek el: zsidó volt a fiatal ember, aki keresztet visel a mások bűneinek a keresztjét, Nyulorszu szomorú zsidóeska, aki mindig megijed valamitől, akinek az a rendeltetése a társadalomban, hogy mások bűneinek az akkumulátora legyen, hogy társadalmi villongások, politikai harcok hullámai az ő gyenge testét verjék, hogy ő szenvedjen minden zsidó és nem zsidó gonoszok bűneiért. Így nézett ki a fiatalember, aki félős félszeggel belépett az ügyvédi irodába és halkán, mert a szive a torkába szaladt, azt mondta zsargonos akcentussal.

— Alászólghája!

Az ügyvéd, aki pedig nem volt antiszemita, részben mert magais zsidó, részint mert felvilágosult ember volt, aki tudományos alapon argumentált az ostoba és gonosz fajmélet ellen mégis odavágta az előítéletet félhangon.

— No, megint egy csempész!

megkezdtem az ügyben a nyomozást, de az első tanúk kihallgatása után láttam, hogy itt naiv bosszúálló pletykáról van szó és a nyomozást be is szüntettem.

Csak újságszenzáció volt

Beszéltünk a Fried család jogi képviselőjével Dr. Medgyesi István ügyvéddel, aki a következőket mondta:

— Ez ügyben úgy az ügyészségen, mint a rendőrségen jártam és megállapítottam, hogy beiktatott feljelentés egyáltalában nincsen, három anonim levél alapján indult meg az eljárás anélkül, hogy eddig akár a Fried család részéről vaakit, akár Debreczeni Rózát kihallgatták volna. A Szamos c. helyi lap lelkiismeretlen tendenciózus cikke szolgáltatott okot a félhivatalos eljárás folytatására az első pillanattól kezdve, hogy rosszhiszemű mendemondáról van szó. Nem felel meg a valóságnak az ugyancsak Szatmárról tudósított clui „Újság” c. lapban megjelent azon tényállítás, hogy Debreczeni Róza mintegy négymillió lej értéket örökölt volna. Ez is csak a gyilkosság vádját szolgáló akaró romantikus beállítás.

Ilyen epilógussal végződött a három emberéletet elpusztító autókatasztrófa, amely mögé egy újságszenzáció kedvéért egy képzelet gyilkost állítottak nem nagy lelki ismeretességgel,

Aztán a fiatalemberhez fordult és rákérdezett rideg üzleti hangon.

— Mi baj van kedves barátom?

A „kedves barátom” természetesen nyomatekkel hangzott, amit úgy is lehetett érteni, „kedves börtöntöltelék”. Az ügyvédek egy kicsit mindig szigorúak, mert bizalmatlanok a szegényes külsejű klienssel szemben, akikből nem nagyon látják ki a perköltséget. A jó szót az uri panamistáknak, a csempészkirályoknak tartogadják, akik meg is fizetnek érte.

A nyulidegű zsidóeska megrezsent a kemény szóra és ijedtében még jobban elhalkult a szava. Öklendezve bugyborékol ki a száján:

— Kérem tekintetes ügyvéd ur, én kitérni szeretnék... Halk is volt meg éthetetlen is a szava. Legalább is az ügyvéd nem értette. Én magam is azt hittem, hogy rosszul hallom: egy gettó-zsidóeska kitérni szeretne...

— Mit szeretne maga? Kitérni?

— Igenis, kérem.

— A vallásból?

— Abból...

Az ügyvéd is, meg én is egyet gondoltunk: egy kicsit meghibbant ez a fiatalember.

— És miért szeretne kitérni?

— Mert mindig csufolnak, kérem...

— Hát azt hiszi, ha kitér nem fogják csufolni? Hisz' magának egy egész hitközség van az arcára írva! Kár a fáradságért zsidó marad maga barátom akkor is, ha budhistának tér ki!

— Én nem vagyok zsidó, kérem...

— Mji?!

— Én kérem katolikus vagyok.

— Hát már kitért egyszer?

— Nem tértem én ki kérem sohasem. Én katolikusnak születtem és épen most akarok zsidó lenni. Azért akarok zsidó lenni, kérem, mert a gyárban, ahol dolgozok, a kinézésem miatt mindig zsidónak csúfolnak. Meg a beszédem is zsidós; tetszik tudni én Tirolban születtem és nem tudok jól magyarul. Meg a nevem is zsidós, mert német tetszik tudni: Weisztnak hívnak. Hát hogy mindig csúfolnak, gondoltam magamban, most már kitérek

és leszek igazán zsidó. Azért jöttem, tessék utbaigazítani, hogy kell ezt csinálni. Megfizetek kérem, összegyűjtöttem erre egy kis pénzt. Mindig esutolnak: mert azért is zsidó leszek...

— Ezt az áktát pedig egy fénykép kíséretében el kell küldeni a fájvédelmi központoknak. Jassyba. Budapestre, Rómába, Bécsbe mindentüvé, ahol született fájó tulajdonságok alapján élesztetik az antiszemitizmust ezt a tanácsot adta az ügyvédnek, amikor ez a furcsa kliens betette maga után az ajtót.

(g. e.)

Hétfőn kezdik a Froreich-ügy tárgyalását

A tárgyalást országos érdeklődés előzi meg. Froreich Ervin nagybeteleg őt nincs kizárva hogy el kell halasztani a főtárgyalást

Hétfőn kezd meg a soproni törvényszék dr. Froreich Ernő bűnpörének tárgyalását. Még élénk emlékeztében el mindenkinek a Froreich-ügy, amely hetekig izgalomban tartotta a kedélyeket: Egyedi Arthur dús gazdag földbirtokost megölte a veje, dr. Froreich Ervő banktisztviselő, Froreich Ernő huszártábornok fia. A Sopronban tar-

tandó tárgyalás előreláthatólag több napig fog tartani. A bűnpör iránt országsszerte óriási érdeklődés nyilvánult meg.

Újabb jelentés szerint Froreich Ernő a soproni rabkórhejben epilepsziás rohamokkal nagy betegen fekszik és ha hétfőig nem állana be javulás, a tárgyalást össze fogják halasztani.

Egy hónapi határidő a városi erdőgazdaság ügyének bevizsgálására

A tárgyalagosság érdekében lefektük a kiíróbban személyeskedéseket. A vádpontok Neamtu Coriolan ellen. A polgármester szerint még egy hónapig fog tartani a vizsgálat. Érdektelen idegen városból való szakértőket kérünk!

Lefektetem a személyes indulatokat, amelyek az Avasi Erdőipar ügyének nyilvánosságra hozatala körül kiíróbbantak, tárgyalagosság higgadtsággal mindenekelőtt csupán az a célkitűzésem, hogy ez a hónapok óta húzódó ügy a maga valóságában napfényre kerüljön. Mindenekelőtt ennek az ügy érdekében való higgadtságnak keretén belül meg kell állapítanom, hogy koncentrikus támadásban részesültem egyrészt a visszaélésekkel vádolt Neamtu Coriolan, másrészt a hatóságok részéről, még sem engedem ezt az ügyet személyes kérdéssé lefokozódni és nem lépek föl támadólag a támadóim ellen, csupán tényeket fogok leszögezni és ezekből a tényekből a közösség érdekében mindenekelőtt azt az eredményt akarom elérni, hogy a nyilvánosság tisztán lásson a kérdésben.

Nem hallgathatom el azt a tényt sem, hogy az a napisajtó, amely a Neamtu Coriolan féle vakmerő nyilatkozatot ellenem közre adta, amikor ennek a következményeképpen másnap felelni akartam a kérdésben, bizonyos tényeket a nyilvánosság elé hozni, a lapom megjel nésének megakadályozása céljából lépéseket tett: tanuim vannak arra, hogy

Dénes Sándor interveniált a polgármesternél, hogy ne engedjék megjelenni a lapot és módozatokat ajánlott ennek a betiltásnak a végrehajtására. Példálan eset, hogy újságíró az amugy is guszba kötött sajtószabadság ellen ilyen merényletet kövessen el!

Csak felemlítettem és nem bírálok ezuttal megfelelő módon ezeket a ténykedéseket, mert mindenekelőtt az a célom, hogy az Avasi Erdőgazdaság ügyét tartsam felszínen és nem akarom, hogy mellékkörülmények letérítsenek a tárgyalagosság útjáról, amelyen járni újságíró kötelességem. Ha majd ez az ügy befejeződik, lesz alkalmam rátérni azoknak a körülményeknek a tárgyalására, amelyek az ügy körül történtek.

Mindenekelőtt tisztázódjék a kérdés: történtek-e visszaélések és ha igen milyen mértékűek?

A vád a következő:

Neamtu Coriolan, mint az Avasi Erdőgazdaság ügyeinek ideiglenes intézője, a gazdaságnak különböző szállítókkal régebbi időkben megkötött különböző szerződéseit önkényesen megváltoztatta olyanformán, hogy súlyos jelentőségű a város érdekeit védő kitételeket áthozott és ezekkel a ténykedésével a városnak egy

Tartós cipőket Egri készített Satu-Mare, Várdomb u. 91.

Amerikai rendszerű árusítás!

Rosenfeld :: Miksa :: textil-nagyáruházában

Minden héten egy szenzációsan olcsó árusítást vezetünk be. E héten június 22-től június hó 27-ig. — Férfi és női nyári szöveteinket olcsó valuta és régi vámcuclatúval a gyári árnál is olcsóbban fogjuk árusítani. Vásznak, grenadinok, szőnyegek, függönyök és paplanok stb.

legjobb minőségben és legolcsóbban szerezhetők be :: ::

Tegyen egy próbát!

Alapítva: 1877. Telef. 157.

sem történnék a vizsgálat során. — A vizsgálat azért húzódik olyan hosszú ideig, mert itt olyan komplikált elszámolási kérdésekről van szó, amelyek különböző szakértői vizsgálatot kívánnak.

— Mégis: a közönség megnyugtatóra közölje a polgármester ur, mennyi idő alatt fejezhető be ez a vizsgálat?

— Egy hónapon belül feltétlenül — felelte a polgármester.

Két momentum van a polgármester nyilatkozatában, amelyet kihangsúlyozottan leszögezünk: az egyik az, hogy a polgármester garantálja azt, hogy a várost anyagi károsodás nem éri. A másik: hogy ez a vizsgálat, amely amugy is túlonul hosszú ideje tart, egy hónapon belül — ahogy a polgármester mondja — feltétlenül befejeződik.

És éppen azért, mert a vizsgálat eddigi során a vád részéről többször hallottuk, hogy itt eltussolási kísérlet történik, ajánlatos volna az ügy bevizsgálására minden vonatkozásban érdektelen idegen városbeli szakértőket felkérni. — Ez az ügy, amellyel kapcsolatban a vád milliókról beszél, megköveteli ezt a közönséget megnyugtató intézkedést a bevizsgálást illetően.

Újabb egy hónapi terminus tehát: a vizsgálat eredményét éber figyelemmel fogjuk kísérni!

Legpompásabb ingezfírek Fratii Friedmannál.

Női divat harisnya különlegességek Fische-Antal selyem-áruházában. Üzlet átalakítás miatt az összes raktáron levő árak június 15.-ig feltűnő olcsó árban lesznek elárulva.

UTLEVÉL VIZUMOKAT

szerez gyorsan, pontosan és legolcsóbban.

Futár minden nap!

Berger & Katz

utlevél vizumoztatási irod.
Str. Horia (Károlyi-köz 2.)

Utlevele

vizumokat szerez gyorsan és pontosan, **futár: vasárnap, szerdán és pénteken.**

TEVJOVITS Satu-Nare

Piața Brăilănu, Dăcia udvar.

Csak az tudja meg, hogy

utlevelele

vizumozással s mindennemű közvetítést a leggyorsabban s legbiztosabban eszközöl

LEBOVITS

Băthányi-nca 1. Telefon 228.

legolcsóbban, Satu-Mare

Stefan cel Mare No. 20.

Paplan alakítások Grünfeldnél

Írásbeli dolgozat a Vendiakok mai ünnepére

Most már nem tudom szabad-e cigarettáznom?

Írta: MARKOVITS JAKAB VIII. gimn. o. tan.

Most már nem tudom szabad-e cigarettáznom?

Mindenki átengedett az érettségén, csak Markos tanár ur buktatott meg algebrából. (De ő nem oka, a szinusz tétele kérte és ezt csakugyan tudni kellett volna, még blamáltam is Markos tanár urat a főgázgató ur előtt.) Ha algebrából is átmentem volna, most kitéphetnék az életbe, de így csak javító után léphetek az életbe, szeptember ötödikén. Most nem tudom, hogy emiatt az egy tantárgy miatt szabad-e cigarettáznom és szabad-e sétapálcát hordanom szeptember ötödikéig? — Klein Bimbi azt mondja szabad, Nyéki azt mondja nem szabad, ha megbuktam.

De Szabados tanár ur magyar nyelv és irodalomból jelest adott. Soha-soha ebben az életben nem felejttem el Szabados tanár urnak. Neki ugyan semmi az a jeles, de nekem nagyon kopóra jön, hívkozhatok rá édes Apámnál, a szekunda miatt. Azt mondta az írásbelimre Szabados tanár ur: „Csak olyan zsurnalista stílusba írd, Markovits...”. Azt hiszem észrevette azt az oldalt, amit a katolikus Értesítőből puszkáztam, azt hiszem arra mondta. Elhatároztam, hogy magyar nyelv és irodalom tanára leszek, ha leteszem algebrából.

A tornavizsgán majdnem forintot kaptam. Rácz Lala megtanított egy pár sárka készítményt a „Jukba Jancsi”-t csinálni a nyújtón. Az is benne volt a szerződésben, hogy együtt fogunk forogni a tornavizsgán. Nagyon szépen sikerült. Én felül kezdtem, Rácz Lala alul: egyszerre. Borzasztó nevetett mindenki mikor forogtunk, mert ez humoros mutatvány, de észrevettem Gyene Zsófit — harang alatt ült — hogy odanéz és elfelejtettam forogni, és akkor Rácz Lala belém ült és leestünk, mint két szotyós körte. Ezért nem kaptam Regéczi tanár urtól forintot. Lala kapott, és ugyanígy még csinált azután valami kunsztot, és kijavította a szédülést, de én nem tudtam csak a „Jukba Jancsi”-t. (Vagy Iyukba Jancsi? Igen, azt hiszem így kell írni.) A díszfelvonulásnál is hibáztam, a Wodianerrel lemaradtunk, azt mondta Regéczi tanár ur: „Hova megy ez a két árme Reizender? ...”. A tornavizsgán Regéczi Aranka is jelen volt.

Tegnap voltam Bakcsi tanár urnál, megakartam vele beszélni a pályámat. De mindig csak az algebráról beszélt, hogy először javítsam ki. Jól fogadtott Bahesy tanár ur, nem mondom, de mikor mondom, hogy én is tanár leszek, akkor elutasítólag válaszolt és csak az algebrát hozta elő. Mondtam, hogy nem akarok sem görög se latin tanár lenni, pedig lehetnék, mert egyikből sem buktam

meg, se algebra tanár, mert abból megbuktam én magyar nyelv és irodalom tanára óhajtok lenni, amiből jeles voltam. De nem adott tanácsot, azt mondta, csak készüljék szorgalmasan a javítóra.

A nyarat már beosztottam. Júliusban elővasom a „Rafongók”-at, és Pálffy Alberttől van két regényem, ezeket is elővasom. Azután augusztus tizenötig pihenek, és azután nekifogok az algebrának. Ha letettem, egyenesen Pestre megyek, felkeresem a „Pílvax” kávéházat és beszélni fogok Lanka Gusztávvat. Megkérlek, hogy döntson a pályám felett.

Édes Apa azt akirja, hogy jószág legyek, de ügyvéd vagy katoná, ez a kettő semmiesetre nem akarok lenni...

Bírlat.

Dr. Markovits Jakab urnak Helyben.

Írásbeli dolgozatát közlésre alkalmasnak találtam, bár Szabados tanár ural ellentétben az a véleményem, hogy stílusa inkább diákos, mint újságíró. Azt különben helyesen tette, hogy szándéka ellenére inkább ügyvédnek ment, mint magyar tanárnak: ma mint elcsapott tanár könyörgőheme imoki állásért valamelyik jömeneteli ügyvédi irodában. A dolgozatára jelest adok, mert annak kivitele minden tekintetben megüti azt a mértéket, amelyet egy nyolcadikos gimnázistával szemben felállíthatunk. Szerkesztő.

Ing-zefir occasio Friedmann Testvéreknel.

Értesítés!

A katonai ügyosztály udvarban Piața Brătianu (v. Deák-tér) 2. szám alatt levő

Ócskaruha és régiség

kereskedésében a legelőnyösebb árak mellett veszek és eladok uraságoktól levelet férfi ruhákat, fehérneműt és cipőket, régiségeket, szépirodolmi és tudományos könyveket, kisebb könyvtárakat, festményeket stb. Értékesebb ruhadarabokat bizonyítvány eladásra elfogadok és azokra előleget is adok. Csekély díjazásért kölcsön adok frakot, szmokingot, zsaketet, szalon és alkalmi ruhákat. — Levélbeni vagy személyes meghívására házhoz is megyek.

Friedmann Sámuel ócskaruha és régiség kereskedő. Első és másodrendű

tengeri

mindenkor a legutányosabbban kapható: Ifj. Freund Sámuel és Fia Részvénytársaságnál.

HIREK

Tanonckiállításon

A diákkélet ezer örömszines remizscenciájával ellentétben csupa keserűségre, fájdalomra, robotban lehangorított gyermekévekre emlékeznek vissza azok, akiket serdülő korukban inassorsra kárhoztatott a végre, inassors nem tanulás volt — inassors szolgálat volt, kínos-keserves robot, megaláztatás, kegyetlen fegyelem, szívtelen meghajszolása a kamaszba serdülő embercsemétének — Tragikus elindulás arra az életutra, amely az örökös robot felé vezet. Inassors: szívtelen örömtelen gyermekkor, egy legtöbbször örökös rabzsolga élet tragikus nekiindulása. Ma már talán valamivel jobb a helyzet, az is inkább csak papirosos. Az ipartörvények szakaszos védelmébe vették a tanoncoktatást. De a szakaszok inkább csak arra jók, hogy a társadalom lelkiismeretét megnyugtassák, A szakaszoknak nincsen látó szemük, a kis inasok jajsavát pedig könnyen elnyelhetik a sötét műhelyek kormos falai.

Az inasok, akiket hivatalos nyelven tanoncoknak neveznek ma vizsgakiállítás rendeztek a Vitéz Mihály lúcai tanonciskolában. Megilletődötten nézegették a kiállított tárgyakat: ezek nem kényelmes jólétben születtek, mint az elkényeztetett földgyerekek kis mértani guldí és szabadkézi rajzai, ezek a nagyszerű produktumok sötét műhelyek mélyén teremtek azokban a pillanatokban, amelyeket a kis inasgyerek ellopott magának a robottól, a küldözgetéstől — talán éppen egy meg nem érdemelt nyakleves sajgó fájdalomával vonult vissza a kis inas és készült a vizsgakiállításra.

Az inasok vizsgakiállítása a robottól ellopott szent pillanatok termékeinek a gyűjteménye. A nagyok nézzék meg és könnyezzenek...

Razzia volt az elmúlt éjjel. Tegnap éjjel kellemetlen meglepetés érte Szatmár szórakozó közönségét, Rarriázó különítmények jártak be a szórakozó helyeket és igazolásra szólította fel a közönséget. A razzianak katonai jellege volt, de részt vettek azon a polgári hatóságok is még pedig azért, hogy ők jobban ismervén az egyes személyeket, mint a katonák, elejét vegyék a felesleges zaklatásoknak. Nem mondhatjuk, hogy a polgári hatóságok tulságos lelkiismerettel végezték volna el ezt az akadót — nagyon sok felesleges bekísérés történt.

VALÓDI angolszövegek megérkeztek LOVÁSZ-nál csak jó és fővárosi munkaerő Píata Brătianu 21

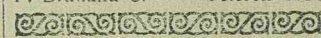
Ujdonság nyaralók részére asztali és felakasztható

gázlámpák

nem karbittal, hanem szeszel ég. Nincs robbanás, vagy szag, nagy és erős fényt ad, nagy pénz megtakarítás kevés tüzemköltség. Gyermekhajtányok érkeztek

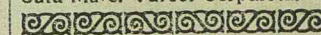
Fekete vasudvarban

P. Brătianu 8. Telefon 172.

A Viktoria kávéház teljesen átalakítva, ujonnan berendezve, hogy ma Satu-Marén a a legkellemesebb szolid, szórakozó hely. Állandó buffet, kitűnő fajborok Minden este Szirmait kitűnő zenekara muzsikál

Máriavölgyi fürdő megnyitott. Subalpin klímájánál és pormentes levegőjénél fogva javult: tüdőcsúcsuruhnál, vérérségénél, rekonoslescential. — Természetes alkális szénsavas források gyomor, bél, epebántalmaknál Korányi prof. szerint Karlsbaddal egyenértékűek. Kitűnő diétikus és orth. kóserkonyha. Felvilágosító prospektus: Dr. Schwartz Lajos orvos. Satu-Mare. Városi bérpalota.

Vászoncipők

urmótcipők

Tenniszcipők

szandálok

Vajda

cipőáruházában Püspöki-áruház.

Legközelebb megjelenik!!

Géppel vart pehely P A PLANOK Grünfeldnél

készülnek. — Satu-Mare, Stefan cel Mare (volt Kazinczi utca) 20. szám.